

для швидкого виходу на міжнародний ринок. Таким чином буде можливим існування лише кількох найбільших транснаціональних корпорацій, які будуть утримувати переважну більшість клієнтів. Це спричинить і зменшення кількості варіантів вибору споживача, адже великі підприємства намагаються викупити менші фірми, чим забезпечують собі стабільний ріст та позбавляються зайвої конкуренції. Список загроз та ризиків, які несуть транснаціональні компанії для національних товаровиробників є суттєвим: контролювання інновацій та обмеження діяльності національних виробників, внаслідок складання готових комплектуючих, технічною розробкою та виробництвом яких займаються розвинуті країни; розповсюдження у малорозвинених країнах екологічно загрозованих і трудомістких технологій; збільшення різних методів конкурентної боротьби, яке для товаровиробників стає ще одним фінансовим гнітом [4, 307].

Отже, глобалізаційні економічні процеси спричиняють взаємозалежність усіх елементів міжнародного інтегрованого виробництва, дають можливість зростання обсягів виробництва та прибутків від світової торгівлі, роблять окремі країни цікавими для іноземних інвесторів. У зв'язку з глобалізацією технологічні нововведення поширюються значно швидше. Те, наскільки позитивно чи негативно впливатиме глобалізація, залежить лише від рівня розвитку підприємництва тієї чи іншої країни та її пріоритетів. Чим більше зусиль вкладається країною для посилення власної економіки тим більш вигідним для неї буде процес глобалізації. Тому пріоритетним завданням країн що прагнуть стабільного економічного розвитку в умовах глобалізації стає наближення вітчизняної економіки до рівня провідних країн світу шляхом активізації інноваційного процесу, підвищення стимулів до праці, покращання інвестиційного клімату, адаптації законодавства до сучасних умов господарювання, всебічної підтримки малого та середнього підприємництва.

Джерела та література

1. Глобалізація. URL: <https://uk.wikipedia.org> (дата звернення 18.10.20).
2. Нерсисянц В. С. Процессы универсализации права и государства в глобализирующемся мире. *Государствои право*. 2005. № 5. С. 41.
3. Комеліна О. В., Чайкіна А. О. Вплив глобалізаційних процесів на становлення підприємницького потенціалу України. Організаційно-економічний механізм управління виробничою діяльністю підприємств. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2014. № 1. С. 28–33.
4. Слободянюк Н. О., Тетеря В. Ю. Проблеми підприємництва в умовах глобальної економіки. *Сталий розвиток України, проблеми та шляхи їх подолання: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* Маріуполь, 2019. С. 315–318.

Повзун О., Постельга І. – студентки

Науковий керівник: к. е. н., доц.

І. Підкамінний

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

Український ринок праці під впливом пандемії: стан та оцінка перспектив розвитку

Пандемія гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARSCoV-2, стала тим фактором, який змусив увесь світ переосмислити своє буття, переглянути не лише свої прогнози розвитку, свою короткострокову економічну та соціальну політику, але і усвідомити, що розпочинається новий трансформаційний етап, на якому необхідно змінити підходи до формування пріоритетів розвитку на довгостроковий період. Уроки, винесені людством з цієї пандемії, можуть змінити не лише моделі управління у майбутньому, але і соціальну поведінку людства.

Проблема зайнятості українського ринку праці під час пандемії сьогодні є актуальною, як ніколи. Епідемія коронавірусу вплинула на стан зайнятості не тільки в Україні, а й у всьому світі. Загальнонаціональний карантин було запроваджено 12 березня 2020 року, коли було виявлено 2 випадки захворювання без летальних випадків. І незважаючи на позитивні наслідки карантину для життя і здоров'я населення, він нанівець обірвав перспективи та можливості працевлаштування та фінансової безпеки українських сімей.

Найбільше постраждали будівництво, промисловість, туризм, ресторанний бізнес, банки, логістика. Найменші втрати понесли ІТ-сфера, торгівля, фармацевтика, АПК.

Сильно постраждала зайнятість населення, неможливо визначити реальне і точне число звільнених чи тимчасово безробітних громадян. За даними Держслужби зайнятості, станом на 31 серпня 2020 року кількість безробітних в Україні склало близько 477,7 тис. осіб (+73 % до аналогічного періоду минулого року). При цьому останнім часом кількість зареєстрованих безробітних скорочується (рис. 1). Якщо в квітні статус безробітного отримали 149 тис. осіб, то в липні – лише 68 тис. осіб. З початку 2020 року працевлаштовано понад 409 тис. безробітних, у тому числі за період карантину 260 тис. осіб. До 3,1 млн українців або 17 % від робочої сили на піку карантину знаходились у стані прихованого безробіття – зайнятість цих людей була зменшена або вони були відправлені у неоплачувану відпустку [1].

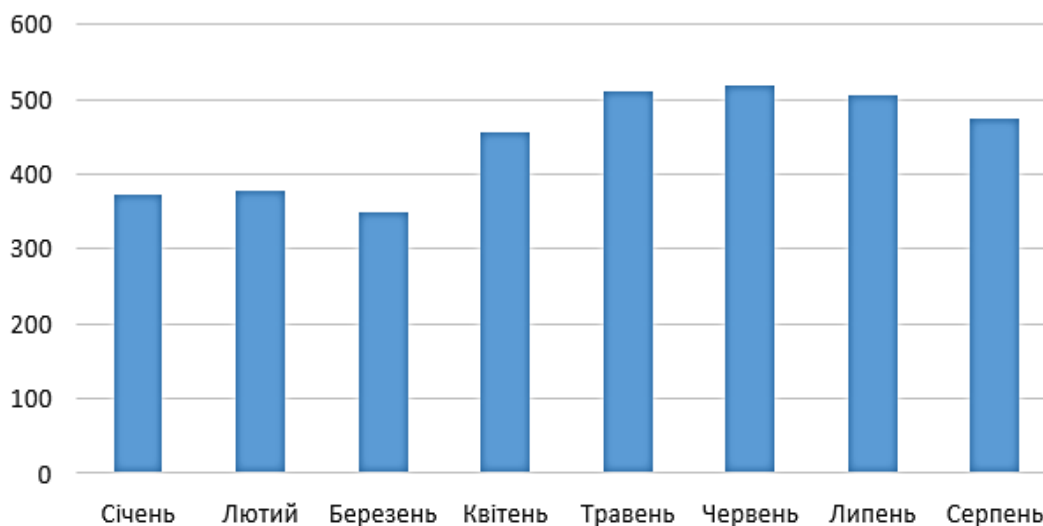

Рис. 1. Кількість зареєстрованих безробітних в Україні в 2020 р., тис. осіб [2]

Національний банк України очікує, що рівень безробіття у 2020 році сягне 10 %, а не 9,5 %, які прогнозувались раніше.

Для деяких професій перспективи працевлаштування залишаються гарними навіть під час епідемічної кризи. Висококваліфіковані фахівці – лікарі, адвокати – з меншою ймовірністю (на 15,4 %) втратять роботу, а шанси менеджерів середньої ланки та керівників відділів залишитися на роботі вищі на 20,2 % та 15,8 % відповідно (усі коефіцієнти мають рівень значущості 5 %).

Ситуація на ринку праці залишиться складною до кінця 2020 року. Безробіття буде тривалим у зв'язку із значним падінням економіки та суттєвими структурними змінами. Мігранти повільно повертатимуться до міст роботи за межами України, як внаслідок збереження ризиків зараження, так і через економічні проблеми у світі. Рівень безробіття буде значним.

Можна визначити три основних перспективи ринку праці:

1) ситуація на ринку праці лишатиметься складною до кінця 2020 року. Безробіття буде більш тривалим, у зв'язку із значним падінням економіки та суттєвими структурними змінами. Мігранти повільно повертатимуться до міст роботи за межами України;

2) ситуація суттєво не зміниться, відбудеться тимчасове збільшення безробітних за рахунок заробітчан, які повернулися до України, а також тих, хто втратить роботу під час карантину. До кінця року будуть створені нові робочі місця. Відбудеться перерозподіл робочої сили між сферами діяльності, по завершенню карантину трудові мігранти покинуть Україну;

3) суттєве зростання безробіття через вивільнення великої кількості робочої сили в умовах повномасштабної кризи, повернення мігрантів до України через аналогічні процеси у світі.

Проблемою для України у нинішньому стані справ є те, що збільшується не лише офіційний рівень безробіття, але суттєво погіршується ситуація на неофіційному ринку праці. А закриття кордонів та негативні тенденції в економіках європейських країн, помножених на наслідки пандемії коронавірусу збільшують зворотний потік українських заробітчан додому [3].

Експерти очікують за підсумками року зростання зарплат, хоча його динаміка буде мінімальною на тлі минулих років. Наприклад, Національний банк України прогнозує збільшення номінальної зарплати в 2020 році на 4,1 % в порівнянні з 2019-м, а реальної – на 1,3 %. У Міжнародному валютному фонді очікують, що динаміка номінальної зарплати після швидкого зростання в 2018–2019 рр. (на 24,8 % і 18,5 % відповідно) цього року різко сповільниться – до 3,6 %.

Проте криза ще не закінчилася, динаміка відновлення ще хитка й невпевнена. У будь-який момент економіка може підкинути «мотивацію» до зниження рівня оплати праці.

Показник зростання зарплат у 2021 році в Національному банку України й Міжнародному валютному фонді оцінюють на рівні 14,4 % і 11,4 % відповідно. За підсумками 2020 року НБУ очікує зростання рівня безробіття до 10 %, тоді як МВФ – до 12,6 %.

Розраховувати на покращення ситуації на ринку праці варто не раніше другого кварталу 2021 року. Все залежить від розвитку ситуації, наприклад, від заходів із боротьби із пандемією та підтримки бізнесу. І саме тому, у період турбулентності потрібно змінювати вектор зусиль держави. Звісно, соціальна підтримка наразі є дуже важливою для найбільш нужденних верств населення. Але, потрібно «розвернути» логіку впливу держави із умовної «допомоги» на «стимулювання». Саме про це активно намагаються сказати представники бізнесу. Однак наразі спроможності держави дуже слабкі.

Уряд повинен приділити більше уваги ринку праці в регіонах і надавати соціальну підтримку менш кваліфікованим соціальним групам. Насамкінець, держава у питанні працевлаштування та нейтралізації процесів безробіття могла б піти шляхом реалізації масштабних інфраструктурних проектів. Це побудова доріг, відновлення потенціалу туристичної галузі. За рахунок таких проектів можна було б суттєво знизити безробіття та водночас отримати «точки зростання» для економіки України у найближчому майбутньому.

Джерела та література

1. Assessment of security challenges: consequences for Ukraine's foreign policy after the elections. URL: <http://icps.com.ua/en/studies-icps/foreign-policy/assessment-of-security-challenges-consequences-for-ukraines-foreign-policy-after-the-elections/>
2. Мінфін. Рівень безробіття в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/2020/>
3. Брік Т., Обрізан М. 2020 р. Вплив COVID-19 на ринок праці в розрізі міських домогосподарств України. URL: arxiv.org/abs/2007.15704

Подорожко К. – студентка

Науковий керівник: ст. викл.

О. Зіброва

Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «ХАІ»
м. Харків, Україна

Дослідження маркетингових комунікацій у сфері туризму на прикладі туристичної фірми «Барт»

Сучасний туризм вважається одним із перспективних напрямів економіки, що швидко розвивається, який приносить багатьом країнам світу мільйонні прибутки. Тому не випадково,